

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Krīzes pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu

(2022/C 131 I/01)

1. KRIEVIJAS AGRESIJA PRET UKRAINU, TĀS IETEKME UZ ES EKONOMIKU UN NEPIECIEŠAMĪBA PĒC VALSTS ATBALSTA PAGAUDU PASĀKUMIEM

1. Krievija 2022. gada 22. februārī nelikumīgi atzina valdības nekontrolētās teritorijas Doneckas un Luhanskas apgabalos Ukrainā par neatkarīgiem subjektiem. 2022. gada 24. februārī Krievija uzsāka neprovocētu un nepamatotu militāru agresiju pret Ukrainu. Eiropas Savienība (ES) un starptautiskie partneri nekavējoties reaģēja uz nopietno Ukrainas teritoriālās integritātes, suverenitātes un neatkarības pārkāpumu un noteica ierobežojošus pasākumus (sankcijas). Sankcijas tika noteiktas arī pret Baltkrieviju, jo tā ir veicinājusi Krievijas militāro agresiju. Turpmāko nedēļu laikā tika pieņemti jauni pasākumi, un vadoties pēc situācijas, var tikt pieņemti vēl citi pasākumi. Krievija nolēma pati veikt dažus ierobežojošus ekonomikas pretpasākumus ⁽¹⁾.
2. Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, noteiktās sankcijas un pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija, radīs ekonomiskās sekas visā iekšējā tirgū. Ietekme uz uzņēmumiem ES var būt dažāda – gan tieša, gan netieša. Tā var izpausties kā pieprasījuma samazināšanās, esošo līgumu un projektu darbības pārtraukšana, kam sekos apgrozījuma zudums, traucējumi piegādes ķēdēs, jo īpaši attiecībā uz izejvielām un pirmproduktiem vai citiem resursiem, kuri vairs nav pieejami vai nav saimnieciski iespējami.
3. Krievijas militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi ES importa no Ukrainas, kā arī ES eksporta uz Ukrainu piegādes ķēžu traucējumus attiecībā uz konkrētiem produktiem, jo īpaši graudaugiem un augu eļļām. Elektroenerģijas un gāzes cenu pieaugums ES ir būtiski ietekmējis enerģijas tirgu. Iespējamība, ka Krievija īstenos militāro agresiju pret Ukrainu, ietekmēja enerģijas tirgu jau vairākas nedēļas pirms fiziskās agresijas sākšanās. Augstas enerģijas cenas ietekmē vairākas ekonomikas nozares, tostarp dažas no tām, ko īpaši skārusi Covid-19 pandēmija, piemēram, transportu un tūrismu. Ietekme ir jūtama arī pasaules finanšu tirgos, jo īpaši saistībā ar bažām par likviditāti un preču tirdzniecības tirgus svārstībām. Krievijas īstenotā militārā agresija pret Ukrainu ir izraisījusi arī Ukrainas iedzīvotāju masveida pārvietošanos gan valsts iekšienē, gan kaimiņvalstīs, kā rezultātā ES saskaras ar vēl nepieredzēta mēroga bēgļu pieplūdumu, un tas rada būtiskas humanitārās un ekonomiskās sekas.
4. Ģeopolitiskajai krīzei, ko izraisījusi Krievijas agresija pret Ukrainu, ir īpaši smaga ietekme lauksaimniecības, pārtikas pārstrādes, zivsaimniecības un akvakultūras nozarē. Augstās enerģijas cenas izraisa augstas mēslošanas līdzekļu cenas. Šie ierobežojumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu importu no Krievijas un Baltkrievijas ietekmē arī mēslošanas līdzekļu piedāvājumu. Krīze, visticamāk, nopietni ietekmēs graudaugu (jo īpaši kukurūzas un kviešu) un eļļas augu (saulespuķu, rapša) vai cietes atvasinājumu piegādi no Ukrainas un Krievijas uz ES, tādējādi izraisot ievērojamu

⁽¹⁾ Piemēram, 2022. gada 6. martā Krievijas Federācijas valdība pieņēma Dekrētu Nr. 299, ar ko groza 2. punktu metodikā, ar kuru nosaka kompensācijas summu, kas maksājama patenta īpašniekam, lemjot par izgudrojuma izmantošanu, funkcionālo modeli, izgudrojuma izmantošanu bez viņa piekrišanas un par kompensācijas maksāšanas kārtību. Šis grozījums paredz "kompensācijas neizmaksāšanu par tāda izgudrojuma, funkcionālā modeļa vai rūpnieciskā dizaina izmantošanu, kura patenta īpašnieki ir no ārvalstīm, kas veic "nedraudzīgas darbības".

lopbarības cenu pieaugumu. Šo enerģijas, mēslošanas līdzekļu, graudu un eļļas izmaksu pieauguma kopējo ietekmi vissmagāk izjūt lopkopības nozarē^(?). Ukraina ir arī nozīmīgs augu eļļu (jo īpaši saulespuķu eļļas) ražotājs un eksportētājs, tāpēc šo produktu cenu pieaugums ietekmē uzņēmējus pārtikas pārstrādes nozarē un liek tiem meklēt alternatīvas.

5. Vēl viena problēma ir tas, ka kara situācijas vai sankciju dēļ nevar turpināties ES produktu piegādes plūsma uz Ukrainu un, iespējams, arī uz Krieviju un Baltkrieviju. Tas skar galvenokārt tādas nozares kā vīni un stiprie alkoholiskie dzērieni, pārstrādāta pārtika (tostarp pārstrādāti augļi un dārzeņi), šokolāde, saldumi, maisījumi zidainiem un lolojumdzīvnieku barība (Krievijas gadījumā), augļi un dārzeņi (Baltkrievijas gadījumā) un lielākā daļa lauksaimniecības produktu (Ukrainas gadījumā).
6. Situāciju vēl vairāk pasliktina straujais ražošanas izmaksu pieaugums, kas daļēji saistīts ar ļoti liela dabasgāzes cenas pieauguma izraisītu slāpekļa mēslojuma izmaksu pieaugumu, kā arī ar enerģijas tiešu izmantošanu lauksaimnieciskās ražošanas procesos. Tā kā Krievija un Baltkrievija ir svarīgi visu trīs galveno mēslošanas līdzekļu (slāpekļa, fosfora un kālija) ražotāji un eksportētāji, sankcijas vēl vairāk paaugstinās mēslošanas līdzekļu cenas.
7. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija ir nolēmusi pieņemt šo paziņojumu, kurā tā precīzē kritērijus, pēc kuriem novērtē to valsts atbalsta pasākumu saderību ar iekšējo tirgu, kurus dalībvalstis var veikt, lai novērstu ekonomiskās sekas pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu un pēc sankcijām, ko šajā sakarā noteikusi ES un starptautiskie partneri, kā arī pēc pretpasākumiem, kurus veikusi, piemēram, Krievija^(?). Lai mazinātu tūlītējo negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi, kas rodas Eiropas Savienībā, saglabātu saimnieciskās darbības un darbvietas un veicinātu strukturālos pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai reaģētu uz jauno ekonomisko situāciju, kuru izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, liela nozīme ir dalībvalstu un ES iestāžu koordinētai ekonomikas reakcijai.

1.1. Eiropas Savienības un starptautisko partneru noteiktās sankcijas

8. Pēc neprovocētās un nepamatotās agresijas, ko Krievija veikusi pret Ukrainu, Eiropas Savienības Padome ir vienojusies par vairākiem ierobežojošu pasākumu kopumiem.
9. Padome 2022. gada 23. februārī vienojās par pasākumu kopumu, kas ietver i) mērķtiecīgas sankcijas pret 351 Krievijas Valsts domes locekli un vēl 27 personām, ii) ierobežojumus ekonomiskajām attiecībām ar valdības nekontrolētajām teritorijām Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalos un iii) ierobežojumus Krievijas piekļuvei ES kapitāla un finanšu tirgiem un pakalpojumiem⁽⁴⁾.

^(?) Ukraina ir ES ceturtais lielākais ārējais pārtikas piegādātājs un galvenais piegādātājs, kas nodrošina labību (52 % ES kukurūzas importa, 19 % mīksto kviešu importa), augu eļļas (23 %) un eļļas augus (22 %, galvenokārt rapsi – 72 %). Pārtikas cenas pasaulē jau ir augstas, un, ņemot vērā situāciju, tās vēl varētu pieaugt.

^(?) Piemēram, saskaņā ar *WIPO* Globālās preču zīmju datubāzes, *WIPO* Globālās dizainparaugu datubāzes un patentu datubāzes *PatentSight* datiem 2022. gada martā Krievijā bija spēkā aptuveni 150 000 preču zīmju, 2 000 rūpniecisko dizainparaugu un 44 000 patentu, kas ir ES uzņēmumu īpašumā. ES uzņēmumu preču zīmes, kas ir aizsargātas Krievijā, galvenokārt skar šādas nozares: farmācija, kosmētika, autobūve, ķīmiskās un patēriņa preces, modes un luksuspreces. Ņemot vērā neskaidro terminoloģiju Krievijas valdības 2022. gada 6. martā pieņemtajā Dekrētā Nr. 299 (sk. 1. zemsvītras piezīmi), ar ko groza patenta īpašniekam izmaksājamās kompensācijas metodiku, un ekonomisko risku, kādam ir pakļauti ES uzņēmumi un to nemateriālie aktīvi Krievijā, šādam pretpasākumam var būt plaša un kaitīga ietekme uz ES uzņēmumiem.

⁽⁴⁾ Padomes Regula (ES) 2022/259 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/260 un 2022/261 (2022. gada 23. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 3. lpp.); OV L 42 I, 23.2.2022., 15. lpp.); Padomes Regula (ES) Nr. 2022/262 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 74. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/263 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, reaģējot uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 77. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/264 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 42 I, 23.2.2022., 95. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/265 un 2022/267 (2022. gada 23. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 42 I, 23.2.2022., 98. lpp.); OV L 42 I, 23.2.2022., 114. lpp.); un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/266 (2022. gada 23. februāris) par ierobežojošiem pasākumiem, ar ko reaģē uz Ukrainas Doneckas un Luhanskas apgabalu valdības nekontrolēto teritoriju atzīšanu un rīkojumu izvietot Krievijas bruņotos spēkus minētajās teritorijās (OV L 42 I, 23.2.2022., 109. lpp.).

10. Padome 2022. gada 25. februārī vienojās par turpmākām sankcijām pret Krieviju, kuras skar: i) finanšu nozari, ii) enerģētikas, kosmosa un transporta nozari (aviāciju), iii) divējāda lietojuma preces, iv) eksporta kontroli un eksporta finansēšanu, v) vīzu politiku, un par vi) papildu sankcijām pret Krievijas un citām (tai skaitā Baltkrievijas) personām ⁽⁵⁾.
11. Padome 2022. gada 28. februārī nolēma slēgt Eiropas gaisa telpu Krievijas gaisa kuģiem un pieņēma preventīvus pasākumus, lai nodrošinātu, ka Krievijas Centrālā banka nevar izvietot savas starptautiskās rezerves tādā veidā, lai mazinātu veikto pasākumu ietekmi ⁽⁶⁾. Padome arī pieņēma papildu sankcijas pret Krievijas personām ⁽⁷⁾.
12. 2022. gada 1. martā Padome pieņēma šādus turpmākus pasākumus: i) atsevišķu Krievijas banku izslēgšana no SWIFT ziņojumapmaiņas sistēmas ⁽⁸⁾, ii) pasākumi pret Krievijas valstij piederošo plašsaziņas līdzekļu "Russia Today" un "Sputnik" izplatīto dezinformāciju ⁽⁹⁾.
13. Ņemot vērā Baltkrievijas lomu militārās agresijas veicināšanā, Padome 2022. gada 2. martā nolēma ieviest papildu sankcijas pret šo valsti attiecībā uz tādu preču tirdzniecību, ko izmanto tabakas izstrādājumu, minerālproduktu, kālija hlorīda ("potāšs") produktu, koksnes izstrādājumu, cementa produktu, dzelzs un tērauda ražošanu un gumijas izstrādājumu ražošanai vai izgatavošanai. Turklāt Padome aizliedza uz Baltkrieviju vai izmantošanai Baltkrievijā eksportēt divējāda lietojuma preces un tehnoloģijas, eksportēt preces un tehnoloģijas, kas varētu veicināt Baltkrievijas militāro, tehnoloģisko, aizsardzības un drošības attīstību, un eksportēt iekārtas, un vienlaikus noteica ierobežojumus saistīto pakalpojumu sniegšanai ⁽¹⁰⁾. Padome arī pieņēma atsevišķus pasākumus pret 22 Baltkrievijas personām ⁽¹¹⁾.
14. Padome 2022. gada 9. martā pieņēma papildu pasākumus, kas vērsti pret Baltkrievijas finanšu sektoru, tostarp aizliegumu izmantot SWIFT trim Baltkrievijas bankām, aizliegumu veikt transakcijas ar Baltkrievijas Centrālo banku, ierobežojumus finanšu plūsmām no Baltkrievijas uz ES un aizliegumu piegādāt Baltkrievijai

⁽⁵⁾ Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/327 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 48, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/328 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 49, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/329 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 50, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/330 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 51, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/331 (2022. gada 25. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 52, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/332 (2022. gada 25. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, (OV L 53, 25.2.2022., 1. lpp.); Padomes Lēmums (ES) 2022/333 (2022. gada 25. februāris) par to, lai daļēji apturētu Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Krievijas Federāciju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu Eiropas Savienības un Krievijas Federācijas pilsoņiem (OV L 54, 25.2.2022., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Padomes Regula (ES) 2022/334 (2022. gada 28. februāris), ar kuru groza Padomes Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/335 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 57, 28.2.2022., 4. lpp.).

⁽⁷⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/336 (2022. gada 28. februāris), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 58, 28.2.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/337 (2022. gada 28. februāris), ar ko groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 59, 28.2.2022., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/346 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁽⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/350 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/351 (2022. gada 1. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 65, 2.3.2022., 5. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Padomes Regula (ES) 2022/355 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju (OV L 67, 2.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/356 (2022. gada 2. marts), ar ko groza Lēmumu 2012/642/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju Baltkrievijā (OV L 67, 2.3.2022., 103. lpp.).

⁽¹¹⁾ Padomes Regula (ES) 2022/345 (2022. gada 1. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 63, 2.3.2022., 1. lpp.) un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/354 (2022. gada 2. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 63, 2.3.2022., 5. lpp.).

euro denominētas banknotes⁽¹²⁾. Padome arī pieņēma papildu ierobežojošus pasākumus attiecībā uz jūras navigācijas preču un radiosakaru tehnoloģiju eksportu uz Krieviju. Turklāt Padome noteica ierobežojošus pasākumus vēl 160 personām⁽¹³⁾. Padome 2022. gada 15. martā⁽¹⁴⁾ vienojās par turpmākiem nozaru un individuāliem pasākumiem pret Krieviju. Padome konkrēti nolēma: aizliegt visus darījumus ar konkrētiem valstij piederošiem uzņēmumiem, ii) aizliegt sniegt visām Krievijas personām vai vienībām jebkādas kredītreitinga pakalpojumus un piekļuvi jebkādiem parakstīšanās pakalpojumiem saistībā ar kredītreitingu noteikšanas darbībām, iii) paplašināt to personu sarakstu, kuras ir saistītas ar Krievijas aizsardzības un rūpniecisko bāzi un kurām piemēro stingrākus eksporta ierobežojumus attiecībā uz divējāda lietojuma precēm un tehnoloģijām, kuras varētu veicināt tehnoloģiju uzlabojumu ieviešanu Krievijas aizsardzības un drošības sektorā, iv) aizliegt jaunus ieguldījumus Krievijas enerģētikas nozarē, kā arī ieviest visaptverošus eksporta ierobežojumus attiecībā uz iekārtām, tehnoloģijām un pakalpojumiem enerģētikas nozarē un v) ieviest papildu tirdzniecības ierobežojumus attiecībā uz dzelzi un tēraudu, kā arī luksusprecēm⁽¹⁵⁾. Turklāt Padome nolēma piemērot sankcijas galvenajiem Krievijas oligarhiem, lobistiem un propagandistiem, kā arī galvenajiem aviācijas, militārā un divējāda lietojuma, kuģu būves un mašīnbūves nozaru uzņēmumiem⁽¹⁶⁾.

15. Ciešā sadarbībā ar ES sankcijas noteica arī starptautiskie partneri, proti, Amerikas Savienotās Valstis, Apvienotā Karaliste, Austrālija, Dienvidkoreja, Japāna, Kanāda, Norvēģija un Šveice.

1.2. Uzņēmumi un mājsaimniecības, ko skar augstas gāzes un elektroenerģijas cenas vai energoapgādes traucējumi

16. Pašreizējā krīze jau ir palielinājusi gāzes un elektroenerģijas cenas krietni virs jau tā augstajiem līmeņiem, kas novēroti laikposmā pirms agresijas. Šajā kontekstā Komisija norāda uz rīkkopu, ar kuru tā nāca klajā jau 2021. gada oktobrī⁽¹⁷⁾ ("oktobra paziņojums"), un 2022. gada 8. marta paziņojumu REPowerEU ("paziņojums REPowerEU")⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾.
17. Ļoti augstās enerģijas cenas kaitē ekonomikai, kā arī ES iedzīvotāju, jo īpaši visneaizsargātāko iedzīvotāju, pirkatspējai. Eiropas Centrālā banka pirms Krievijas agresijas lēsa, ka enerģijas cenu satricinājumi 2022. gadā samazinās IKP pieaugumu par aptuveni 0,5 procentpunktiem. Pastāvīgi augstās enerģijas cenas, visticamāk, palielinās nabadzību un ietekmēs uzņēmumu konkurētspēju. Jo īpaši energoietilpīgās nozares ir saskārušās ar augstākām ražošanas izmaksām. Šis izmaksu pieaugums dažos gadījumos var apdraudēt tādu uzņēmumu darbības turpināšanu, kuri citādi būtu rentabli, kā arī ļoti iespējama ietekme uz nodarbinātību.

⁽¹²⁾ Padomes Regula (ES) 2022/398 (9. marts), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (OV L82, 9.3.2022., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Regula (ES) 2022/394 (2022. gada 9. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 81, 9.3.2022., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87, 15.3.2022., 1. lpp.); Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Padomes Regula (ES) 2022/428 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 13. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/430 (2022. gada 15. marts), ar ko groza Lēmumu 2014/512/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 87 I, 15.3.2022., 56. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Padomes Īstenošanas regula (ES) 2022/427 (2022. gada 15. marts), ar kuru īsteno Regulu (ES) Nr. 269/2014 par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 1. lpp.), un Padomes Lēmums (KĀDP) 2022/429 (2022. gada 15. marts), ar kuru groza Lēmumu 2014/145/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV L 87 I, 15.3.2022., 44. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Augošās enerģijas cenas: pretdarbības un atbalsta instrumenti", COM(2021) 660 final, 2021. gada 13. oktobris.

⁽¹⁸⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "REPowerEU: Vienota Eiropas rīcība cenas ziņā pieejamākai, drošākai un ilgtspējīgākai enerģijai", COM(2022) 108 final, 2022. gada 8. marts.

⁽¹⁹⁾ Izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 10. februāra Regulu (ES) 2021/240 (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.), Komisija pēc pieprasījuma atbalsta dalībvalstis tādu reformu izstrādē un īstenošanā, kuru mērķis ir nodrošināt pieejamāku, drošāku un ilgtspējīgāku enerģiju.

18. Rīkkopa, ar ko Komisija nāca klajā 2021. gada oktobrī, ir izrādījusies noderīga un ir tikusi vērienīgi īstenota. Lielākā daļa dalībvalstu ir pieņēmušas pasākumus saskaņā ar rīkkopu. Šie pasākumi ir samazinājuši enerģijas rēķinus aptuveni 71 miljona mājsaimniecību un vairākiem miljoniem mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un mikrouzņēmumu. Kopumā šo pasākumu izmaksas pārsniedz 23 miljardus EUR.
19. Paziņojumā *REPowerEU* ir ietverti turpmāki norādījumi un jaunas darbības, kuru mērķis ir palielināt zaļās enerģijas ražošanu, dažādot piegādes un samazināt pieprasījumu, tai skaitā sagatavošanās pasākumi nākamajai ziemai. Zaļās pārkārtošanās paātrināšana samazinās emisijas, samazinās atkarību no importētā fosilā kurināmā vai fosilās degvielas un aizsargās pret cenu pieaugumu. Tādēļ ir ļoti svarīgi pārvarēt pašreizējo krīzi. Tomēr īstermiņā var būt vajadzīgs pagaidu atbalsts, lai palīdzētu uzņēmumiem, kuri saskaras ar augstām enerģijas cenām.

1.3. Nepieciešamība Eiropas līmenī stingri koordinēt valstu atbalsta pasākumus

20. Mērķtiecīga un samērīga ES valsts atbalsta kontroles piemērošana nodrošina, ka valsts atbalsta pasākumi ir efektīvi un palīdz uzņēmumiem un darbiniekiem, kurus skārusi pašreizējā krīze. Turklāt ES valsts atbalsta kontrole nodrošina, ka ES iekšējais tirgus nav sadrumstalots un tiek saglabāti vienlīdzīgi konkurences apstākļi. Iekšējā tirgus integritāte ir svarīga, lai izturētu ārējo spiedienu un izvairītos no sacensībām par subsīdijām, kurās dalībvalstis ar lielāku budžetu var tēriņos pārspēt kaimiņvalstis, kaitējot kohēzijai Savienībā.

1.4. Atbilstīgi valsts atbalsta pasākumi

21. Sakarā ar dalībvalstu vispārējiem centieniem risināt ģeopolitiskās situācijas radītās problēmas šajā paziņojumā ir izklāstītas ES valsts atbalsta noteikumos paredzētās dalībvalstu iespējas nodrošināt likviditāti un piekļuvi finansējumam tādiem uzņēmumiem, jo īpaši MVU, kuri pašreizējās krīzes apstākļos saskaras ar ekonomiskām problēmām.
22. Kā izklāstīts oktobra paziņojumā, pasākumi, no kuriem labumu gūst nekomerciāli enerģijas patērētāji, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka tie nesniedz tiešu labumu konkrētai nozarei vai uzņēmumam. Piemēram, dalībvalstis var piešķirt īpašus sociālos maksājumus tiem, kuri visvairāk pakļauti riskam un tādējādi varētu viņiem īstermiņā palīdzēt segt rēķinus par enerģiju vai uzlabot energoefektivitāti, vienlaikus nodrošinot sekmīgu tirgus darbību.
23. Pasākumi, kas vērsti uz enerģijas komercpatērētājiem, nav uzskatāmi par valsts atbalstu, ar nosacījumu, ka šādi pasākumi ir vispārīgi. Šādi neselektīvi pasākumi var būt, piemēram, vispārēji nodokļu vai nodevu samazinājumi, samazinātas likmes piemērošana apgādei ar dabasgāzi, elektroenerģiju vai centralizētajai siltumapgādei vai samazinātas tīkla izmaksas. Ciktāl valsts intervences pasākumus var uzskatīt par atbalstu, tos var uzskatīt par saderīgiem ar valsts atbalsta noteikumiem, ja tie atbilst noteiktām prasībām. Piemēram, atbalstu saskaņotu vides nodokļu samazinājumu veidā, kuri atbilst Enerģijas nodokļu direktīvā⁽²⁰⁾ paredzētajiem minimālajiem nodokļu līmeņiem un noteikumiem, kā arī Grupu atbrīvojuma regulas noteikumiem, dalībvalstis var īstenot, iepriekš nepaziņojot Komisijai.
24. Dalībvalstis tiek aicinātas, piešķirot atbalstu saskaņā ar šā paziņojuma 2.4. iedaļu, apsvērt iespēju nediskriminējošā veidā noteikt prasības par vides aizsardzību vai ergoapgādes drošību. Tās varētu būt, piemēram, šāda veida prasības⁽²¹⁾:
 - a. prasība saņēmējam konkrētu daļu no enerģijas patēriņa nodrošināt ar atjaunīgajiem energoresursiem, piemēram, izmantojot elektroenerģijas pirkuma līgumus vai tiešus ieguldījumus enerģijas ražošanā no atjaunīgajiem energoresursiem;
 - b. prasība veikt ieguldījumus ergoefektivitātē, samazinot enerģijas patēriņu attiecībā pret ekonomikas izlaidi, piemēram, samazinot patēriņu ražošanas procesos, apkurē vai pārvadājumos;
 - c. prasība, veicot ieguldījumus, samazināt vai dažādot dabasgāzes patēriņu, piemēram, ar elektrifikācijas pasākumiem, kuros izmanto atjaunīgos energoresursus vai aprītošus risinājumus, piemēram, atlikumgāzu atkalizmantošanu;

⁽²⁰⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁽²¹⁾ Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot iespējas piešķirt atbalstu, kas apstiprināts saskaņā ar Pamatnostādņēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022), jo īpaši attiecībā uz atjaunīgo enerģiju, ergoefektivitāti vai citiem dekarbonizācijas pasākumiem.

- d. prasība veikt elastīgus ieguldījumus, kuru mērķis ir vienkāršot uzņēmējdarbības procesu pielāgošanu cenu signāliem elektroenerģijas tirgos.
25. Turklāt dalībvalstis var piešķirt atbalstu, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījuši ārkārtēji notikumi, saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šāds valsts atbalsts, kura mērķis ir mazināt kaitējumu, ko tieši nodarījuši pašreizējie un ārkārtējie Krievijas agresijas pret Ukrainu notikumi, var aptvert arī konkrētas tiesas sekas, ko rada šajā sakarā noteiktās ekonomiskās sankcijas vai pretpasākumi, kuri nelabvēlīgi skar saņēmēja veikto saimniecisko darbību vai konkrētu un nodalāmu tā darbības daļu.
26. Dalībvalstīm ir jāpaziņo par šādiem atbalsta pasākumiem, un Komisija tos novērtēs tieši saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Šādu atbalstu var piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.
27. Bēgļu un humānās palīdzības materiālu pārvadājumi neietilpst ES valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā, ja valsts īsteno savas publiskās pilnvaras (pretstatā saimnieciskās darbības veikšanai) un ja pārvadājumu pakalpojumi netiek pirkti par cenām, kuras pārsniedz tirgus cenu.
28. Atbalsts, ko dalībvalstis uzņēmumiem piešķir saskaņā ar šo paziņojumu un kas tiek virzīts caur kredītiestādēm kā finanšu starpniecēm, šiem uzņēmumiem dod tiešu labumu. Tomēr tas var radīt netiešas priekšrocības finanšu starpniekiem. Tomēr 2.2. un 2.3. iedaļas aizsardzības līdzekļi neparedz šādu netiešu priekšrocību mērķi saglabāt vai atjaunot kredītiestāžu dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tādējādi šāds atbalsts netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES (Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva – BAND) ⁽²²⁾, ne saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 806/2014 (vienotais noregulējuma mehānisms – VNM regula) ⁽²³⁾, un netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei ⁽²⁴⁾.
29. Atbalsts, ko dalībvalstis kredītiestādēm piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai kompensētu tiešos zaudējumus, kuri radušies pašreizējās krīzes rezultātā, un kā mērķis nav saglabāt vai atjaunot iestādes vai vienības dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju, netiktu kvalificēts kā ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem ne saskaņā ar BAND direktīvu, ne saskaņā ar VNM regulu, un tas arī netiktu novērtēts saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, kas piemērojami banku nozarei ⁽²⁵⁾.
30. Ja pašreizējās krīzes un sakarā ar minēto agresiju noteikto sankciju dēļ kredītiestādēm būs vajadzīgs ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem (sk. BAND 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu un VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu) likviditātes, rekapitalizācijas vai samazinātas vērtības aktīvu pasākuma veidā, būs jānovērtē, vai pasākums atbilst BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta un VNM regulas 18. panta 4. punkta d) apakšpunkta i), ii) vai iii) punkta nosacījumiem. Ja pēdējie minētie nosacījumi būs izpildīti, kredītiestāde, kas saņem šādu ārkārtas finansiālo atbalstu no publiskā sektora līdzekļiem, netiks uzskatīta par tādu, kas "kļūst maksātspējīga vai, iespējams, kļūs maksātspējīga".

⁽²²⁾ OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp., sk. BAND regulas 2. panta 1. punkta 28. apakšpunktu.

⁽²³⁾ OV L 225, 30.7.2014., 1. lpp., sk. VNM regulas 3. panta 1. punkta 29. apakšpunktu.

⁽²⁴⁾ Paziņojums "Finanšu iestāžu rekapitalizācija pašreizējās finanšu krīzes apstākļos – atbalsta ierobežošana līdz nepieciešamajam minimumam un aizsardzības līdzekļi pret pārmērīgiem konkurences traucējumiem" (OV C 10, 15.1.2009., 2. lpp.); Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē (OV C 72, 26.3.2009., 1. lpp.); Paziņojums par finanšu nozares dzīvotspējas atjaunošanu un tās pārstrukturēšanas pasākumu novērtējumu pašreizējās krīzes apstākļos atbilstīgi valsts atbalsta noteikumiem (OV C 195, 19.8.2009., 9. lpp.). Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2011. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 329, 7.12.2010., 7. lpp.). Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2012. gada 1. janvāra atbalsta pasākumiem finanšu iestāžu labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 356, 6.12.2011., 7. lpp.) un Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi ("2013. gada banku darbības paziņojums") (OV C 216, 30.7.2013., 1. lpp.).

⁽²⁵⁾ Par visiem pasākumiem kredītiestāžu vai citu finanšu iestāžu atbalstam, kuri ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē un kuri neietilpst šā paziņojuma tvērumā, jāpaziņo Komisijai, un tos novērtēs saskaņā ar attiecīgajiem valsts atbalsta noteikumiem.

31. Ciktāl šādi pasākumi risinās problēmas, kas saistītas ar Krievijas agresiju pret Ukrainu un ar sankcijām, kas noteiktas sakarā ar šo agresiju, tiks uzskatīts, ka uz tiem attiecas 2013. gada banku darbības paziņojuma ⁽²⁶⁾ 45. punkts, kurā noteikts izņēmums prasībai par sloga sadali starp akcionāriem un pakārtotajiem kreditoriem.
32. Saņēmēja ražošanas vai citas darbības pārvietošana no citas valsts Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) uz atbalstu piešķirošās dalībvalsts teritoriju nav tāda atbalsta saņemšanas nosacījums, ko piešķir saskaņā ar šo paziņojumu. Šāds nosacījums, iespējams, kaitētu iekšējam tirgum. Šajā saistībā nav svarīgs faktiski zaudēto darbvietu skaits saņēmēja sākotnējā uzņēmumā EEZ.
33. Atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu nepiešķir tādiem uzņēmumiem, kam piemēro ES pieņemtās sankcijas, tostarp, bet ne tikai:
 - a. personām, vienībām vai struktūrām, kas ir konkrēti minētas tiesību aktos, ar kuriem nosaka minētās sankcijas,
 - b. uzņēmumiem, kas ir tādu personu, vienību vai struktūru īpašumā vai kontrolē, pret kurām vērstas ES pieņemtās mērķtiecīgās sankcijas, vai
 - c. uzņēmumiem, kuri darbojas tādās nozarēs, pret kurām vērstas ES pieņemtās sankcijas, ciktāl atbalsts apdraudētu attiecīgo sankciju mērķus.

1.5. LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta piemērojamība

34. Atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var atzīt atbalstu, kura mērķis ir “novērst nopietnus traucējumus dalībvalsts tautsaimniecībā.” Šajā sakarā Savienības tiesas ir lēmušas, ka šādā gadījumā nopietnajiem traucējumiem jāietekmē visa attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecība, nevis tikai viena reģiona vai tās teritorijas daļu tautsaimniecība. Tas arī atbilst vajadzībai šauri interpretēt visus izņēmuma noteikumus, piemēram, LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu ⁽²⁷⁾. Komisija lēmumu pieņemšanas praksē ir konsekventi piemērojusi minēto interpretāciju ⁽²⁸⁾.
35. Komisija uzskata, ka Krievijas agresijas pret Ukrainu un ES vai tās starptautisko partneru šajā sakarā pieņemto sankciju un pretpasākumu, ko veikusi, piemēram, Krievija, rezultātā ir radusies ievērojama ekonomiskā nenoteiktība, ir traucētas tirdzniecības plūsmas un piegādes ķēdes un ievērojami un negaidīti pieaugušas cenas, jo īpaši dabasgāzes un elektroenerģijas cenas, kā arī daudzu citu resursu, izejvielu un primāro preču cenas, tai skaitā agropārtikas nozarē. Šīs sekas kopā ir visās dalībvalstīs radījušas nopietnus traucējumus tautsaimniecībā. Piegādes ķēdes traucējumiem un augošajai nenoteiktībai ir tiešas vai netiešas sekas daudzās nozarēs. Turklāt enerģijas cenu pieaugums skar gandrīz visas saimnieciskās darbības visās dalībvalstīs. Attiecīgi Komisija uzskata, ka virkni ekonomikas nozaru visās dalībvalstīs skar nopietni ekonomikas traucējumi. Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka ir lietderīgi noteikt novērtēšanas kritērijus valsts atbalsta pasākumiem, ko dalībvalstis var izmantot, lai novērstu šos nopietnos traucējumus.
36. Konkrēti, valsts atbalsts ir pamatots un to var uz ierobežotu laiku atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tā mērķis ir novērst likviditātes trūkumu, ar ko saskaras uzņēmumi, kurus tieši vai netieši skar nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, ES vai tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī ekonomikas pretpasākumi, kurus veikusi, piemēram, Krievija.
37. Šajā paziņojumā Komisija izklāsta saderības novērtējuma kritērijus, kurus tā parasti piemēros atbalstam, ko dalībvalstis šajā sakarā piešķir saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tāpēc dalībvalstīm ir jāpierāda, ka Komisijai paziņotie valsts atbalsta pasākumi, kuri ir šā paziņojuma tvērumā, ir vajadzīgi, atbilstīgi un samērīgi, lai

⁽²⁶⁾ Sk. 24. zemsvītras piezīmi.

⁽²⁷⁾ Apvienotās lietas T-132/96 un T-143/96 Freistaat Sachsen u. c. / Komisija EU:T:1999:326, 167. punkts.

⁽²⁸⁾ Komisijas Lēmums 98/490/EK lietā C 47/96 *Crédit Lyonnais* (OV L 221, 8.8.1998., 28. lpp.), 10.1. punkts; Komisijas Lēmums 2005/345/EK lietā C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (OV L 116, 4.5.2005., 1. lpp.), 153. un turpmākie punkti, un Komisijas Lēmums 2008/263/EK lietā C 50/06 *BAWAG* (OV L 83, 26.3.2008., 7. lpp.), 166. punkts. Sk. Komisijas lēmumu lietā NN 70/07, *Northern Rock* (OV C 43, 16.2.2008., 1. lpp.), Komisijas lēmumu lietā NN 25/08, *Rescue aid to Risikoabschirmung WestLB* (OV C 189, 26.7.2008., 3. lpp.). Komisijas 2008. gada 4. jūnija lēmumu par valsts atbalstu C 9/08 *SachsenLB* (OV L 104, 24.4.2009., 34. lpp.) un Komisijas 2017. gada 16. jūnija lēmumu lietā SA.32544 (2011/C) *Restructuring of TRAINOSE S.A* (OV L 186, 24.7.2018., 25. lpp.).

novērstu nopietnus traucējumus attiecīgās dalībvalsts tautsaimniecībā, un ka ir izpildītas visas šajā paziņojumā izklāstītās prasības.

38. Valsts atbalsta pasākumi, kas paziņoti un novērtēti saskaņā ar šo paziņojumu, ir paredzēti atbalsta sniegšanai tādiem uzņēmumiem, kuri darbojas ES un kurus skar Krievijas militārā agresija un/vai sekas, ko rada noteiktās ekonomiskās sankcijas un represīvie pretpasākumi, kurus sakarā ar tām veikusi, piemēram, Krievija. Atbalsta pasākumus nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai mazinātu ES vai tās starptautisko partneru noteikto sankciju paredzēto ietekmi, un tiem ir pilnībā jāatbilst piemērojamās regulās paredzētajiem pretapiešanas noteikumiem⁽²⁹⁾. Jo īpaši ir jāizvairās, ka fiziskas personas vai vienības, kurām ir piemērojamas sankcijas, gūst labumu no šādiem pasākumiem tiešā vai netiešā veidā⁽³⁰⁾.
39. Šā paziņojuma tvērumā ietilpstošos valsts atbalsta pasākumus var savstarpēji kumulēt, ievērojot šā paziņojuma konkrēto iedaļu prasības. Šā paziņojuma aptvertos valsts atbalsta pasākumus var kumulēt ar atbalstu, kas sniegts atbilstoši *de minimis* regulām⁽³¹⁾, vai atbalstu, kurš sniegts atbilstoši grupu atbrīvojuma regulām⁽³²⁾, ar nosacījumu, ka tiek ievērotas minēto regulu normas un kumulācijas noteikumi. Valsts atbalsta pasākumus, uz kuriem attiecas šis paziņojums, var kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu⁽³³⁾, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti tajā paredzētie kumulācijas noteikumi. Ja dalībvalstis vienam un tam pašam saņēmējam piešķir aizdevumus vai garantijas saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, kā arī ar šo paziņojumu un ja aizdevuma pamatsummas kopsumma ir aprēķināta, pamatojoties uz saņēmēja pašdeklarētām likviditātes vajadzībām, dalībvalstīm ir jānodrošina, ka šīs likviditātes vajadzības ar atbalstu tiek segtas tikai vienreiz. Tāpat atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu var kumulēt ar atbalstu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, bet ir jānovērš pārmērīga kompensācija par saņēmējam nodarīto kaitējumu.

2. VALSTS ATBALSTA PAGAUDU PASĀKUMI

2.1. Ierobežotas atbalsta summas

40. Papildus esošajām iespējām, kas pamatotas ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, pašreizējās krīzes laikā piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums var būt pagaidu ierobežotas atbalsta summas tādiem uzņēmumiem, kurus skārusi Krievijas agresija pret Ukrainu un/vai noteiktās sankcijas vai veiktie represīvie pretpasākumi.
41. Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi (īpašie noteikumi primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai, zvejniecības un akvakultūras nozarēm ir izklāstīti 42. punktā):

⁽²⁹⁾ Piemēram, 12. pants Padomes Regulā (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 229, 31.7.2014., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Ņemot vērā īpašo situāciju ar divām secīgām krīzēm, kuras ir skārušas uzņēmumus dažādos veidos, dalībvalstis pēc izvēles var atbalstu saskaņā ar šo paziņojumu sniegt arī grūtībās nonākušiem uzņēmumiem.

⁽³¹⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013., 9. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.); un Komisijas Regula (ES) Nr. 360/2012 (2012. gada 25. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 114, 26.4.2012., 8. lpp.).

⁽³²⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula); Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.); un Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 369, 24.12.2014., 37. lpp.).

⁽³³⁾ Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (OV C 91 I, 20.3.2020., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas paziņojumiem C(2020) 2215 (OV C 112I, 4.4.2020., 1. lpp.), C(2020) 3156 (OV C 164, 13.5.2020., 3. lpp.), C(2020) 4509 (OV C 218, 2.7.2020., 3. lpp.), C(2020) 7127 (OV C 340I, 13.10.2020., 1. lpp.), C(2021) 564 (OV C 34, 1.2.2021., 6. lpp.) un C(2021) 8442 (OV C 473, 24.11.2021., 1. lpp.).

- a. kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 400 000 EUR vienam uzņēmumam ⁽³⁴⁾. Atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju ⁽³⁵⁾, aizdevumu ⁽³⁶⁾ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo maksimālo summu 400 000 EUR vienam uzņēmumam; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
- b. atbalsts tiek piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu;
- c. atbalsts tiek piešķirts ne vēlāk kā 2022. gada 31. decembrī ⁽³⁷⁾;
- d. atbalsts tiek piešķirts krīzes skartiem uzņēmumiem;
- e. atbalsts uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu pārstrādi vai tirdzniecību ⁽³⁸⁾, tiek piešķirts ar nosacījumu, ka to daļēji vai pilnībā nenodod primārajiem ražotājiem un tas nav balstīts uz tādu produktu cenu vai daudzumu, kurus attiecīgie uzņēmumi laiduši tirgū vai kuri iegādāti no primārajiem ražotājiem, izņemot, ja pēdējā minētajā gadījumā attiecīgie uzņēmumi produktus nav laiduši tirgū vai ir izmantojuši nepārtikas mērķiem, piemēram, destilācijai, metanizācijai vai kompostēšanai.
42. Atkāpjoties no 41. punkta a) apakšpunkta, atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu ⁽³⁹⁾, darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē ⁽⁴⁰⁾, papildus nosacījumiem, kas minēti 41. punkta b)–d) apakšpunktā, piemēro šādus īpašus nosacījumus:
- a. kopējā atbalsta summa nepārsniedz 35 000 EUR vienam uzņēmumam ⁽⁴¹⁾; atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājamu avansu, garantiju ⁽⁴²⁾, aizdevumu ⁽⁴³⁾ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz kopējo maksimālo summu 35 000 EUR vienam uzņēmumam; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
- b. atbalsta summu, ko piešķir uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu primāro ražošanu, nebalsta uz tirgū laisto produktu cenu vai daudzumu;
- c. atbalsts uzņēmumiem, kuri darbojas zvejniecības un akvakultūras nozarē, neattiecas ne uz vienu no atbalsta kategorijām, kas minētas Regulas (ES) Nr. 717/2014 1. panta 1. punkta a)–k) apakšpunktā ⁽⁴⁴⁾.

⁽³⁴⁾ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, netiks ņemts vērā atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁽³⁵⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 47. punkta h) apakšpunktā.

⁽³⁶⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 50. punkta g) apakšpunktā.

⁽³⁷⁾ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2022. gada 31. decembrī.

⁽³⁸⁾ Kā definēts 2. panta 6. punktā un 2. panta 7. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁽³⁹⁾ Kā definēts 2. panta 5. punktā Komisijas Regulā (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁽⁴⁰⁾ Kā definēts 2. panta 1. punktā Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.).

⁽⁴¹⁾ Nosakot, vai ir pārsniegts attiecīgais maksimālais apjoms, netiek ņemts vērā atbalsts, kas piešķirts, pamatojoties uz shēmām, kuras apstiprinātas saskaņā ar šo iedaļu, un kas atmaksāts pirms jauna atbalsta piešķiršanas saskaņā ar šo iedaļu.

⁽⁴²⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 47. punkta h) apakšpunktā.

⁽⁴³⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 50. punkta g) apakšpunktā.

⁽⁴⁴⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 90, 28.6.2014., 45. lpp.).

43. Ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs, kurām piemēro dažādas maksimālās summas saskaņā ar 41. punkta a) apakšpunktu un 42. punkta a) apakšpunktu, attiecīgajai dalībvalstij piemērotā veidā, piemēram, izmantojot uzskaites nodalīšanu, jānodrošina, ka attiecībā uz katru no minētajām darbībām tiek ievēroti maksimālie apjomi un ka netiek pārsniegta maksimālā kopējā summa 400 000 EUR apmērā vienam uzņēmumam. Ja uzņēmums darbojas nozarēs, uz kurām attiecas 42. punkta a) apakšpunkts, nedrīkstētu pārsniegt maksimālo kopējo summu 35 000 EUR apmērā vienam uzņēmumam.
44. Pasākumus, kas atmaksājami avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājamu instrumentu veidā piešķirti saskaņā ar šo paziņojumu, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta ne vēlāk kā 2023. gada 30. jūnijā un tiek ievēroti šīs iedaļas nosacījumi.

2.2. Likviditātes atbalsts garantiju veidā

45. Lai nodrošinātu to uzņēmumu likviditāti, kurus skar pašreizējā krīze, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt publiskas garantijas aizdevumiem uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu.
46. Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kurš piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.3. iedaļu, un otrādi, kā arī to nedrīkst kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējuma 3.2. vai 3.3. iedaļu. Garantijas, kas piešķirtas saskaņā ar šo iedaļu, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevuma summa vienam saņēmējam nepārsniedz šā paziņojuma 47. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem pasākumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 47. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.
47. Komisija šādu valsts atbalstu, ko sniegs publisko garantiju veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja tiks izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:
- publiskās garantijas tiks piešķirtas jauniem atsevišķiem aizdevumiem, kas izsniegti uzņēmumiem;
 - garantijas prēmijas katram atsevišķam aizdevumam nosaka minimālā līmenī, kas pakāpeniski palielinās, palielinoties garantētā aizdevuma ilgumam, kā norādīts turpmāk tabulā:

Saņēmēja veids	1. gadā	2. un 3. gadā	4.–6. gadā
MVU	25 bāzes punkti	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti
Lielie uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

- alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus garantijas termiņu, garantijas prēmijas un garantijas segumu var modulēt katrai pamatā esošajai atsevišķajai aizdevuma pamatsummai, piemēram, mazāks garantijas segums varētu kompensēt ilgāku termiņu vai pieļaut mazākas garantijas prēmijas; visā garantijas darbības laikā var izmantot vienotu prēmiju, ja tā ir lielāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo prēmiju 1. gadam, kas norādīta iepriekš izklāstītajā tabulā un pielāgota atbilstoši garantijas ilgumam un garantijas segumam saskaņā ar šo punktu;
- garantiju piešķir vēlākais līdz 2022. gada 31. decembrim;
- kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam, kam garantija piešķirta saskaņā ar šo iedaļu, nepārsniedz:
 - 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos vai
 - 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša,

- (iii) ar pienācīgu pamatojumu, kas dalībvalstij jāsniedz Komisijai novērtējuma veikšanai (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar ko saņēmjās saskaras pašreizējā krīzē) ⁽⁴⁵⁾, aizdevuma summu var palielināt, lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU ⁽⁴⁶⁾ un turpmākajiem 6 mēnešiem lieliem uzņēmumiem. Likviditātes vajadzības, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu, nevar segt ar pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo paziņojumu. Likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašapliecinājumu ⁽⁴⁷⁾;
- f. garantijas ilgums nepārsniedz sešus gadus, izņemot gadījumus, kad tā modulēta saskaņā ar 47. punkta c) apakšpunktu, un garantija nepārsniedz:
- (i) 90 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus proporcionāli un ar vienādiem nosacījumiem cieš kredītiestāde un valsts, vai
- (ii) 35 % no aizdevuma pamatsummas, ja zaudējumus vispirms pieskaita valstij un tikai pēc tam kredītiestādēm (t. i., pirmās kārtas zaudējumu garantija), un
- (iii) abos iepriekš minētajos gadījumos, kad aizdevuma apjoms laika gaitā samazinās, piemēram, tādēļ, ka aizdevumu sāk atmaksāt, garantētā summa ir proporcionāli jāsamazina;
- g. garantija attiecas uz ieguldījumiem un/vai uz apgrozāmā kapitāla aizdevumiem;
- h. garantijas var sniegt tieši galasaņēmējiem vai kredītiestādēm un citām finanšu iestādēm kā finanšu starpniekiem. Kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu publisko garantiju priekšrocības iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto mehānismu, kurš nodrošina, ka visas priekšrocības iespējami plašākā mērā tiek nodotas galasaņēmējam kā lielāks finansējuma apjoms, riskantāki portfeļi, zemākas nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes, nekā būtu iespējams bez šādām publiskām garantijām.

2.3. Likviditātes atbalsts subsidētu aizdevumu veidā

48. Lai nodrošinātu likviditāti pašreizējās krīzes skartajiem uzņēmumiem, piemērots, vajadzīgs un mērķorientēts risinājums pašreizējos apstākļos var būt subsidētas procentu likmes uz ierobežotu laiku un aizdevuma summu.
49. Attiecībā uz to pašu pamatā esošo aizdevuma pamatsummu aizdevumus, kas piešķirti saskaņā ar šo iedaļu, nekumulē ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šā paziņojuma 2.2. iedaļu, un otrādi. Aizdevumus un garantijas, kas piešķirti atbilstoši šim paziņojumam, var kumulēt dažādiem aizdevumiem ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 47. punkta d) apakšpunktā vai 50. punkta e) apakšpunktā noteiktās robežvērtības. Saņēmējs vienlaicīgi var gūt labumu no vairākiem subsidētiem aizdevumiem atbilstoši šai iedaļai ar nosacījumu, ka kopējā aizdevumu summa vienam saņēmējam nepārsniedz 50. punkta e) apakšpunktā noteiktos maksimālos apjomus.
50. Komisija valsts atbalstu, kas, reaģējot uz pašreizējo krīzi, tiek piešķirts subsidētu aizdevumu veidā, uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:
- a. aizdevumus nepiešķir kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm;
- b. aizdevumus var piešķirt ar samazinātām procentu likmēm, kas ir vismaz līdzvērtīgas pamatlikmei (1 gada IBOR likme vai līdzvērtīga Komisijas publicēta likme ⁽⁴⁸⁾), kura bija pieejama 2022. gada 1. februārī vai arī paziņošanas brīdī un kurai pieskaitīta tabulā norādītā kredītriska rezerve:

⁽⁴⁵⁾ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, kuras īpaši skar agresijas tiešās vai netiešās sekas, tai skaitā ES, tās starptautisko partneru noteiktās sankcijas, kā arī pretpasākumi, ko veikusi, piemēram, Krievija. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, paaugstināts kibernetiskums risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, kurus skārusi pašreizējā krīze.

⁽⁴⁶⁾ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

⁽⁴⁷⁾ Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas.

⁽⁴⁸⁾ Pamatlikmes, kas aprēķinātas saskaņā ar Komisijas paziņojumu par atsauces likmes un diskonta likmes noteikšanas metodes pārskatīšanu (OV C 14, 19.1.2008., 6. lpp.) un publicētas Konkurences ģenerāldirektorāta tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

Saņēmēja veids	Kreditriskā rezerve 1. gadam	Kreditriskā rezerve 2. un 3. gadam	Kreditriskā rezerve 4.–6. gadam
MVU	25 bāzes punkti ⁽¹⁾	50 bāzes punkti ⁽¹⁾	100 bāzes punkti
Lielie uzņēmumi	50 bāzes punkti	100 bāzes punkti	200 bāzes punkti

⁽¹⁾ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kreditriskā rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

- c. alternatīvi dalībvalstis var paziņot shēmas, pamatojoties uz iepriekš izklāstīto tabulu, taču vienlaikus aizdevuma atmaksas termiņu un kreditriskā rezerves līmeni var modulēt, piemēram, vienotu kreditriskā rezervi var izmantot visā aizdevuma darbības laikā, ja tā ir augstāka par katram saņēmēju veidam noteikto minimālo kreditriskā rezervi pirmajam gadam un pielāgota atbilstoši aizdevuma atmaksas termiņam saskaņā ar šo punktu ⁽⁴⁹⁾;
- d. aizdevuma līgumi ir parakstīti vēlākais 2022. gada 31. decembrī, un to maksimālais ilgums ir seši gadi, izņemot gadījumus, kad tie ir modulēti saskaņā ar 50. punkta c) apakšpunktu;
- e. aizdevumu kopējā summa vienam saņēmējam nepārsniedz:
- (i) 15 % no saņēmēja vidējā kopējā gada apgrozījuma pēdējos trijos noslēgtajos pārskata periodos vai
 - (ii) 50 % no enerģijas izmaksām 12 mēnešos pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas mēneša,
 - (iii) ar pienācīgu pamatojumu, ko dalībvalsts sniegusi Komisijai (piemēram, saistībā ar grūtībām, ar ko saņēmējs saskaras pašreizējās krīzes laikā) ⁽⁵⁰⁾, aizdevuma summu var palielināt, lai segtu likviditātes vajadzības no piešķiršanas brīža turpmākajiem 12 mēnešiem MVU ⁽⁵¹⁾ un turpmākajiem 6 mēnešiem lielajiem uzņēmumiem. Šis paziņojums neattiecas uz likviditātes vajadzībām, ko jau sedz atbalsta pasākumi saskaņā ar Covid-19 pagaidu regulējumu. Likviditātes vajadzības būtu jānosaka, izmantojot saņēmēja pašapliecinājumu ⁽⁵²⁾;
- f. aizdevums attiecas uz ieguldījumiem un/vai uz apgrozāmā kapitāla vajadzībām;
- g. aizdevumus var sniegt tieši galasaņēmējiem vai, izmantojot kredītiestādes un citas finanšu iestādes finanšu starpniecību. Šādā gadījumā kredītiestādēm vai citām finanšu iestādēm vajadzētu tās priekšrocības, ko aizdevumiem rada subsidētās procentu likmes, iespējami plašākā mērā nodot galasaņēmējiem. Finanšu starpniekam jāspēj pierādīt, ka tas izmanto tādu mehānismu, kurš nodrošina, ka priekšrocības pēc iespējas lielākā mērā tiek nodotas galasaņēmējiem, neizvirzot tādas nosacījumus subsidēto aizdevumu piešķiršanai saskaņā ar šo iedaļu, kas skar esošo aizdevumu refinansēšanu.

2.4. Atbalsts attiecībā uz papildu izmaksām, kas radušās sakarā ar ārkārtīgi krasu dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugumu

51. Papildus jau esošajām iespējām, kas pamatotas ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, un iepriekš minētajām iespējām pagaidu atbalsts varētu kompensēt ārkārtīgi krasu dabasgāzes un elektroenerģijas cenu pieaugumu, kuru uzņēmumi, iespējams, īstermiņā nevarēs nodot tālāk vai kuram tie īstermiņā nevarēs pielāgoties. Tas varētu mazināt sekas, kas radīsies uzņēmumiem, un palīdzēt tiem tikt galā ar pašreizējās krīzes izraisīto straujo izmaksu pieaugumu, kā arī samazināt enerģijas cenu pieauguma radīto inflācijas spiedienu. Papildu atbalsta pamatojums var būt energoietilpīgu uzņēmumu darbības turpināšana.
52. Komisija šādu valsts atbalstu uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ja būs izpildīti turpmāk minētie nosacījumi:
- a. atbalsts tiks piešķirts ne vēlāk kā 2022. gada 31. decembrī;

⁽⁴⁹⁾ Minimālajai kopējai procentu likmei (pamatlikme un kreditriskā rezerves) vajadzētu būt vismaz 10 bāzes punktu apmērā gadā.

⁽⁵⁰⁾ Attiecīgais pamatojums varētu attiekties uz saņēmējiem, kuri darbojas tādās nozarēs, kuras īpaši skar Krievijas agresijas tiešās vai netiešās sekas, tai skaitā ES, tās starptautisko partneru veiktie ierobežojošie ekonomikas pasākumi, kā arī Krievijas veiktie pretpasākumi. Minētās sekas var būt, piemēram, piegādes ķēžu traucējumi vai nesamaksāti maksājumi no Krievijas vai Ukrainas, paaugstināts kibernetiskums risks vai cenu pieaugums konkrētiem resursiem vai izejvielām, kurus skārusi pašreizējā krīze.

⁽⁵¹⁾ Kā definēts Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas I pielikumā.

⁽⁵²⁾ Likviditātes plānā var ietvert gan apgrozāmo kapitālu, gan ieguldījumu izmaksas.

- b. atbalstu var piešķirt tiešo dotāciju, nodokļu⁽⁵³⁾ un maksājumu atvieglojumu veidā vai citā veidā, piemēram, atmaksājumu avansu, garantiju⁽⁵⁴⁾, aizdevumu⁽⁵⁵⁾ un pašu kapitāla veidā, ar nosacījumu, ka šādu pasākumu kopējā nominālvērtība nepārsniedz piemērojamo atbalsta intensitāti un atbalsta maksimālos apjomus; vienmēr izmanto bruto summas, proti, summas pirms nodokļu vai jebkādu citu maksu atskaitīšanas;
- c. atbalstu, kas ir piešķirts atmaksājumu avansu, garantiju, aizdevumu vai citu atmaksājumu instrumentu veidā, var pārvērst cita veida atbalstā, piemēram, dotācijās, ar nosacījumu, ka pārvēršana tiek veikta ne vēlāk kā 2023. gada 30. jūnijā un tiek ievēroti šīs iedaļas nosacījumi;
- d. atbalsts tiks piešķirts, pamatojoties uz shēmu ar aplēstu budžetu. Dalībvalstis var attiecināt atbalstu tikai uz tādām darbībām, ar ko atbalsta konkrētas ekonomikas nozares, kurām ir īpaši nozīmīgas ekonomikas vai iekšējā tirgus drošībai un noturībai. Tomēr šāds ierobežojums nepieciešams izstrādāt plaši, un tie nedrīkst mērķīgi ierobežot potenciālo saņēmēju loku;
- e. attiecināmās izmaksas saskaņā ar šo pasākumu aprēķina, pamatojoties uz dabasgāzes un elektroenerģijas izmaksu pieaugumu, kas saistīts ar Krievijas agresiju pret Ukrainu. Attiecināmās izmaksas ir reizinājums, kur viens reizinātājs ir dabasgāzes un elektroenerģijas vienību skaits, ko uzņēmums kā galapatērētājs ir iepircis no ārējiem piegādātājiem⁽⁵⁶⁾ laikposmā no 2022. gada 1. februāra līdz vēlākais 2022. gada 31. decembrim ("attiecināmais laikposms"), un otrs reizinātājs ir konkrēts tās cenas pieaugums, kuru uzņēmums maksā par patērēto vienību (ko mēra, piemēram, EUR/MWh). Minēto cenas pieaugumu aprēķina kā starpību starp cenu par vienību konkrētā mēnesī, ko uzņēmums maksājis attiecināmajā laikposmā, un divkārtotu (200 %) vidējo cenu par vienību, ko uzņēmums maksājis atsaucē periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim⁽⁵⁷⁾;
- f. kopējais atbalsts vienam uzņēmumam nevienā brīdī nepārsniedz 30 % no attiecināmajām izmaksām un nepārsniedz 2 miljonus EUR;
- g. piešķirēja iestāde var veikt avansa maksājumu uzņēmumam, ja atbalsts ir piešķirts, pirms ir radušās attiecināmās izmaksas. To darot, piešķirēja iestāde var izmantot attiecināmo izmaksu aplēses, ar noteikumu, ka tiek ievēroti 52. punkta f) apakšpunktā norādītie atbalsta maksimālie apjomi. Piešķirējai iestādei ir *ex post* jāpārbauda attiecīgie maksimālie apjomi, pamatojoties uz faktiskajām izmaksām, un jāatgūst visi atbalsta maksājumi, kuri pārsniedz minētos maksimālos apjomus, ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc attiecināmā laikposma beigām;
- h. atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 52. punktu, var kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 2.1. iedaļu, ar noteikumu, ka netiek pārsniegta kopējā summa 2 miljonu EUR apmērā.
53. Dažos gadījumos var būt nepieciešams papildu atbalsts, lai nodrošinātu saimnieciskās darbības turpināšanu. Šim nolūkam dalībvalstis var piešķirt atbalstu, kurš pārsniedz vērtības, kas aprēķinātas saskaņā ar 52. punkta e) un f) apakšpunktu, ja ir izpildīti 52. punkta a)–d) un g) apakšpunkta nosacījumi un arī šādi nosacījumi:
- a. uzņēmums var pretendēt uz atbalstu, ja tas ir "energoietilpīgs uzņēmums" Enerģijas nodokļu direktīvas⁽⁵⁸⁾ 17. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmās daļas izpratnē, proti, uzņēmums, kurā energoproduktu (tai skaitā ne tikai dabasgāzes un elektroenerģijas) iepirkumi sasniedz vismaz 3,0 % no produkcijas vērtības⁽⁵⁹⁾,
- b. uzņēmums var pretendēt uz atbalstu, ja tam rodas tādi saimnieciskās darbības zaudējumi⁽⁶⁰⁾, turklāt 52. punkta e) apakšpunktā definēto attiecināmo izmaksu pieaugumam jāveido vismaz 50 % no saimnieciskās darbības zaudējumiem attiecināmajā laikposmā, kas definēts 52. panta e) apakšpunktā;
- c. kopējais atbalsts nepārsniedz 50 % no attiecināmajām izmaksām un nepārsniedz 80 % no uzņēmuma saimnieciskās darbības zaudējumiem;

⁽⁵³⁾ Ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atvieglojumu veidā, nodokļa saistībām, attiecībā uz kurām šis atvieglojums tiek piešķirts, ir jāiestājas ne vēlāk kā 2022. gada 31. decembrī.

⁽⁵⁴⁾ Ja atbalstu piešķir garantiju veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 47. punkta h) apakšpunktā.

⁽⁵⁵⁾ Ja atbalstu piešķir aizdevumu veidā saskaņā ar šo iedaļu, tad piemēro papildu nosacījumus, kas minēti 50. punkta g) apakšpunktā.

⁽⁵⁶⁾ Kuras uzņēmumam jāpierāda, piemēram, ar attiecīgo rēķinu. Vērā tiks ņemts tikai galapatēriņa apjoms, savukārt pārdošanas apjoms un pašu produkcijas apjoms netiks ņemts vērā.

⁽⁵⁷⁾ $(p(t) - p(\text{ref}) * 2) * q(t)$, kur p apzīmē vienības cenu, q – patērēto daudzumu, ref – atsaucē periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim un t – konkrēto mēnesi laikposmā no 2022. gada 1. februāra līdz 31. decembrim.

⁽⁵⁸⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁽⁵⁹⁾ Pamatojoties uz finanšu pārskata ziņojumiem par 2021. kalendāro gadu vai jaunākajiem pieejamajiem gada pārskatiem.

⁽⁶⁰⁾ Tiek uzskatīts, ka uzņēmumam saimnieciskās darbības zaudējumi ir tad, ja *EBITDA* (peļņa pirms procentu maksājumiem, nodokļiem, nolietojuma un amortizācijas) par attiecināmo laikposmu ir negatīva.

- d. kopējais atbalsts nevienā brīdī nepārsniedz 25 miljonus EUR vienam uzņēmumam;
- e. energoietilpīgiem uzņēmumiem, kas darbojas kādā no I pielikumā uzskaitītajām nozarēm vai apakšnozarēm, kopējo atbalstu var palielināt līdz 70 % no attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar produktu ražošanu I pielikumā uzskaitītajās nozarēs vai apakšnozarēs, un atbalsts var segt maksimāli 80 % no saimnieciskās darbības zaudējumiem konkrētajām darbībām; kopējais atbalsts nevienā brīdī nedrīkst pārsniegt 50 miljonus EUR vienam uzņēmumam, turklāt atbalsts darbībām, kas nav uzskaitītas I pielikumā, nevar pārsniegt 25 miljonus EUR. Ja uzņēmums darbojas vairākās nozarēs, kurām piemēro dažādas maksimālās summas saskaņā ar 53. punktu, attiecīgā dalībvalsts piemērotā veidā, piemēram, izmantojot uzskaites nodalīšanu, nodrošina, ka attiecībā uz katru no minētajām darbībām tiek ievēroti maksimālie apjomi un ka netiek pārsniegta maksimālā kopējā summa 50 miljonu EUR apmērā vienam uzņēmumam;
- f. atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 53. punktu, var kumulēt ar atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 2.1. iedaļu, ar noteikumu, ka netiek pārsniegti maksimālie apjomi, kas noteikti 53. punkta d) vai 53. punkta e) apakšpunktā, atkarībā no tā, kurš no tiem ir piemērojams.

3. MONITORINGS UN ZIŅOŠANA

- 54. Dalībvalstīm attiecīgā informācija par katru individuālo atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar šo paziņojumu un pārsniedz 100 000 EUR ⁽⁶¹⁾ un attiecīgi 10 000 EUR ⁽⁶²⁾ primārajai lauksaimnieciskajai ražošanai un zivsaimniecības nozarē, jāpublicē visaptverošajā valsts atbalsta tīmekļa vietnē vai Komisijas IT rīkā ⁽⁶³⁾ 12 mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas.
- 55. Dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi ⁽⁶⁴⁾.
- 56. Dalībvalstīm ir jānodrošina detalizēta uzskaitē par tāda atbalsta piešķiršanu, kuru paredz šis paziņojums. Šī uzskaitē, kurā ir jāiekļauj visa informācija, kas vajadzīga, lai pārliecinātos, ka ir ievēroti visi vajadzīgie nosacījumi, ir jāuzglabā 10 gadus pēc atbalsta piešķiršanas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.
- 57. Komisija var pieprasīt papildinformāciju par piešķirto atbalstu, galvenokārt, lai pārbaudītu, vai ir ievēroti nosacījumi, kas paredzēti Komisijas lēmumā, ar kuru apstiprina atbalsta pasākumu.
- 58. Lai izraudzītu šā paziņojuma īstenošanu, Komisija var pieprasīt dalībvalstīm sniegt apkopotu informāciju par valsts atbalsta pasākumu izmantošanu, lai novērstu nopietnus ekonomikas traucējumus, ko izraisījis pašreizējā krīze un ar to saistītie ierobežojošie pasākumi.

4. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

- 59. Komisija piemēro šo paziņojumu no 2022. gada 1. februāra, ņemot vērā Krievijas agresijas pret Ukrainu ekonomisko ietekmi un šajā sakarā noteiktās sankcijas. Šis paziņojums ir pamatots ar pašreizējiem ārkārtas apstākļiem, un tas netiks piemērots pēc tajā minētā datuma.
- 60. Komisija līdz 2022. gada 31. decembrim pārskatīs visas šā paziņojuma iedaļas, pamatojoties uz svarīgiem apsvērumiem par konkurenci vai ekonomiku, kā arī starptautiskām norisēm. Gadījumos, kad tas ir lietderīgi, Komisija arī var precizēt savu pieeju konkrētos jautājumos.

⁽⁶¹⁾ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs) III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā. Atmaksājamo avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

⁽⁶²⁾ Attiecas uz informāciju, kas prasīta Komisijas Regulas (ES) Nr. 702/2014 III pielikumā un Komisijas Regulas (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris) III pielikumā. Atmaksājamo avansu, garantiju, aizdevumu, subordinētu aizdevumu un cita veida atbalsta gadījumā norāda pamatā esošā instrumenta nominālvērtību katram saņēmējam. Nodokļu un maksājumu atvieglojumu gadījumā individuālā atbalsta summu var norādīt diapazonos.

⁽⁶³⁾ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskās meklēšanas lapa nodrošina piekļuvi ar atsevišķiem valsts atbalsta piešķirumiem saistītai informācijai, ko dalībvalstis sniedz saskaņā ar Eiropas pārredzamības prasībām attiecībā uz valsts atbalstu, un tā ir pieejama šajā tīmekļa vietnē: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

⁽⁶⁴⁾ OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.

61. Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgajām dalībvalstīm nodrošina pasākumu ātru izvērtēšanu, tiklīdz skaidri un pilnībā būs paziņoti pasākumi, uz kuriem attiecas šis paziņojums. Dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk un plašāk par saviem nodomiem jāinformē Komisija un jāpaziņo par plāniem īstenot minētos pasākumus. Komisija šajā procesā sniegs dalībvalstīm norādījumus un palīdzību.
-

PIELIKUMS

Īpaši skartās nozares un apakšnozares

	NACE kods	Apraksts
1.	14.11	Ādas apģērbu ražošana
2.	24.42	Alumīnija ražošana
3.	20.13	Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana
4.	24.43	Svina, cinka un alvas ražošana
5.	17.11	Papīra masas ražošana
6.	07.29	Citu krāsaino metālu rūdu ieguve
7.	17.12	Papīra un kartona ražošana
8.	24.10	Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana
9.	20.17	Mākslīgā kaučuka primāro formu ražošana
10.	24.51	Čuguna liešana
11.	20.60	Sintētisko šķiedru ražošana
12.	19.20	Naftas pārstrādes produktu ražošana
13.	24.44	Vara ražošana
14.	20.16	Plastmasu primāro formu ražošana
15.	13.10	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana
16.	24.45	Citu krāsaino metālu ražošana
17.	23.31	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
18.	13.95	Neaustu materiālu un šādu materiālu izstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
19.	23.14	Stikla šķiedras ražošana
20.	20.15	Mēslošanas līdzekļu un slāpekļa savienojumu ražošana
21.	16.21	Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana
22.	23.11	Lokšņu stikla ražošana
23.	23.13	Dobo stikla izstrādājumu ražošana
24.		Nozares "Rūpniecisko gāzu ražošana" (20.11) šādas apakšnozares:
	20.11.11.50 20.11.12.90	Ūdeņradis Neorganiskie nemetālu savienojumi ar skābekli
25.		Nozares "Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana" šādas apakšnozares (20.14):
	20.14.12.13 20.14.12.23 20.14.12.25 20.14.12.43 20.14.12.45 20.14.12.47 20.14.12.50 20.14.12.60 20.14.12.70 20.14.12.90 20.14.23.10 20.14.63.33	Cikloheksāns Benzols Toluols O-ksilols P-ksilols M-ksilols un ksilola izomēru maisījums Stirols Etilbenzols Kumols Pārējie cikliskie ogleņūdeņraži Etilēnglikols (etāndiols) 2,2'-oksidietanols (dietilēnglikols, digols)

	20.14.63.73 20.14.73.20 20.14.73.40	Oksirāns (etilēnoksīds) Benzols, toluols un ksilols Naftalīns un pārējie aromātisko ogļūdeņražu maisījumi (izņemot benzolu, toluolu, ksilolu)
26.		Nozares "Citu neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana" šādas apakšnozares (23.99):
	23.99.19.10	Sārņu (izdedžu) vate; akmens vate un tamlīdzīgas minerālvates un to maisījumi; blokos; loksnēs vai ruļļos